

Valiovarainvaliokunta HE 260/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä annetun neuvoston päätöksen 2020/2053 hyväksymisestä (EU:n elpymispaketti)

Muovipakkausjätteen omavaramaksu (muovi-vara) tulisi kansallisesti kohdistaa sekalaisen jätteeseen verona

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä vuonna 2020 annetun neuvoston päätöksen, jonka osana luotiin **uusi kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuva omien varojen luokka (muovi-vara)**. Muovi-varan perustellaan tukevan unionin strategisia tavoitteita kannustamalla jäsenvaltioita jätteiden kierrätykseen edistään näin kiertotaloutta.

Hallituksen esityksen mukaisesti muovi-vara maksettaisiin valtion talousarvion määrärahasta, eikä maksua esitetä kohdistettavan kuluttajille tai pakkausten tuottajille.

Kohdistamattomalla muovi-varalla ei olisi Suomessa EU:n päätöksessä perusteluna käytettyä kierrätystä ja kiertotaloutta edistävää vaikutusta.

Samanaikaisesti EU:n jätelainsäädäntö asettaa vuoteen 2035 kiristyviä velvoitteita niin muovipakkausjätteen kuin muun jätteen kierrätysasteen kasvattamiseksi. Ilmastopolitiikka edellyttää hiilipäästöjen vähentämistä taakanjakosektorilla, johon myös jätehuolto, ml. päästöjä aiheuttava muovijätteen poltto luetaan. **Lausuntokierroksella on lisäksi luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi Suomen kiertotalousohjelmasta, jossa kiertotaloudesta tehdään koko Suomen elinkeinopolitiikkaa määrittelevä strateginen painopiste.** Materiaalien kierrätysastetta kuvaavien indikaattorien perusteella Suomi on kiertotaloudessa monia EU:n maita jäljessä.

Kiertotalousohjelmassa todetaan materiaalikiertoihin perustuvan kiertotalouden muodostavan noin viisi prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta, ja ohjelmassa arvioidaan kiertojen tehostamisen tarjoavan Suomen kansantaloudelle 2-3 miljardin euron vuotuisen kasvupotentiaalin vuoteen 2030 mennessä pelkästään muutamilla sektoreilla.

Luonnos valtioneuvoston periaatepäätökseksi esittää arvioitavaksi ja kehitettäväksi veromalleja edistämään kiertotaloutta.

Johdonmukaista Suomen kiertotalouspolitiikan kanssa olisi rakentaa **muovi-varan kerryttämiseksi veromalli, joka samanaikaisesti ohjaisi kiertotaloustavoitteiden saavuttamista ja vähentäisi kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrää** ja siten muovipakkausten polttoa.

Muovi-vara kannattaisi Suomessa kerätä verolla, joka asetetaan sekalaiselle jätteelle, jota ei ole lajiteltu sen syntypaikalla. Sekalaisen jätteen iso määrä on merkittävä este kierrätyksen edistymiselle. Sen verottaminen paikkaisi lisäksi fiskaalista

vajetta, joka on syntynyt, kun jäteveron tuotto on huvennut tämän vuosikymmenen alun 64 miljoonasta eurosta vain kolmeen miljoonaan euroon vuonna 2019.¹

Eräissä EU-maissa muoville on asetettu haittamaksu, joka kohdistuu muovin tuotantoon ja maahantuontiin. Suomessa haittamaksulla heikennettäisiin yhden kotimaisen teollisuuden toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä ilman vaikutusta muovin kierrätykseen, roskaamiseen tai vesistöjen mikromuoviongelmiin. Suoraan muovipakkauksiin kohdistuva haittamaksu voisi sekin ohjata tavoitteen kannalta päinvastaiseen suuntaan.

Edellä mainituista haittamaksuista poiketen **sekalaisen jätteen verottamisella olisi kiertotaloustavoitteita tukeva ohjaava vaikutus**, koska nostamalla sekalaisen jätteen suhteellista hintaa se kannustaisi lajittelemaan jätteet. Kannustinvaikutus näkyisi kotitalouksissa ja yrityksissä sekä vaikuttaisi merkittäviin jätevirtoihin esimerkiksi rakennustyömailla. **Muovin kierrätyksen edistämisen lisäksi vero edistäisi samalla myös muun lajittelukelpoisen jätteen kierrättämistä ja auttaisi siten Suomea saavuttamaan EU:n asettamat sitovat kierrätystavoitteet.**

Käytännössä vero olisi mahdollista asettaa jätettä käsitteleville yrityksille sen perusteella, mitä ne raportoivat sekalaisesta jätteestä vuosittain jo olemassa olevaan ympäristöhallinnon tietojärjestelmään (YLVA). Verovelvollisten lukumäärä olisi varsin suppea. Muovi-varan kohdistaminen synnyttäisi alussa maltillisesti hallinnollisia lisäkustannuksia, koska raportointivaatimukset ja -järjestelmä verotuksen toteuttamiseksi ovat jo olemassa.

Kunnioittavasti

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry

Otto Lehtipuu
toimitusjohtaja

¹ Jäteveroa maksetaan tietyistä kaatopaikalle toimitettavista jätelajeista. Jäteverokertymä on pudonnut voimakkaasti jätteen siirryttyä kaatopaikoilta jätteenpolttoon.